

Μνημόσυνο του μακαριστού Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος Β΄ και ευλαβικό αφιέρωμα

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Μέσα σε κλίμα συγκινήσεως ετελέσθη το πρωί της 9ης Ιουλίου ε.έ., εις τον Ιερό Ναό του Πολιούχου της πόλεως των Θεσσαλονικέων, Αγίου Δημητρίου του Μεγαλομάρτυρος και Μυροβλύτου, το δεκαεξατές μνημόσυνο του μακαριστού Γέροντος Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος Β΄ Χρυσοφάκη (+09-07-2003).

Της Αρχιερατικής Θείας Λειτουργίας και του Ιερού Μνημοσύνου **προέστη**, κατόπιν σεπτής αδείας και ευλογίας του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Ανθίμου, **ο Σεβασμιώτατος Μητροπολιτής Λαγκαδά, Λητής και Ρεντίνης κ. Ιωάννης**, πλαισιούμενος από Ιερείς των δύο Μητροπόλεων, ενώ παρέστησαν επίσης πολλά πνευματικά παιδιά, φίλοι και παλαιοί συνεργάτες, οι οποίοι με συγκίνηση προσήλθαν και προσευχήθηκαν υπέρ αναπαύσεως της μακαρίας ψυχής του Μεγάλου Ιεράρχου που εκλέησε τον Επισκοπικό Θρόνο της Αποστολικής Μητροπόλεως της Θεσσαλονίκης επί 29 συναπτά έτη.

Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος **αναφέρθηκε στην μεγάλη προσωπικότητα του αοιδίμου εκκλησιαστικού Ιεράρχου**, ο οποίος με το παράδειγμα της Αρχιερατικής και Ιερατικής του Διακονίας, αποτελεί ακόμα και σήμερα ένα φωτεινό παράδειγμα ανδρός που αγάπησε πραγματικά τον Κύριο και τους Αγίους, αφιερώνοντας ολοκληρωτικά την ζωή του στο έργο της Εκκλησίας και προστατεύοντας ταυτόχρονα τα ιερά και όσια της φιλότατης ημών πατρίδος, όπως αποκαλούσε την Ελλάδα, αφήνοντας ανεξίτηλα τα σημάδια του τα οποία και είναι καταγεγραμμένα με χρυσά γράμματα εις την σύγχρονη εκκλησιαστική ιστορία, ενώ καταλήγοντας δεν παρέλειψε να εκφράσει και ευγνώμονες ευχαριστίες προς τον Παναγιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ.κ. Άνθιμο, για την ευλογία που παρείχε να προστεί των σημερινών Ακολουθιών.

Εν συνεχεία, **τελέσθηκε Αρχιερατικό Τρισάγιο επί του τάφου του Μακαριστού Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος του Β΄**, ο οποίος και ευρίσκεται εις τον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού του Αγίου Δημητρίου.

ΕΥΛΑΒΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ὁ Παντελεήμων Β΄ Χρυσοφάκης (κατά κόσμον Νικόλαος) ἐγεννήθη τὴν 8ῃ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1925 στὴν Ἀθήνα. Ὑπῆρξε τὸ ἕκτο κατὰ σειρά τέκνο τοῦ Μιχαήλ καὶ τῆς ἀρχοντίσσης καὶ εὐγενεστάτης Ἀσημίνας, τὸ γένος Ἀδάμη. Μὲ τὸ πέρασ τῶν γυμνασιακῶν του σπουδῶν εἰσῆλθε τὸ ἔτος 1942 καὶ σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπεφοίτησε τὴν 5ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1949.

Τὸ ἔτος 1950 κίρεται μοναχὸς στὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης λαβὼν τὸ ὄνομα Παντελεήμων πρὸς τιμὴν τοῦ Γέροντός του Μητροπολίτη Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Παντελεήμονα (Παπαγεωργίου, μετέπειτα Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης). Ὡς ἀκολούθως, τὴν 23ῃ Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1950 χειροτονεῖται διάκονος στὸν Ἱερό Ναό Ὑπεραγίας Θεοτόκου Χρυσοσπηλαιωτίσσης ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Παντελεήμονα (Παπαγεωργίου). Στὴν αἴτησή του, μὲ σκοπὸ νὰ ἐνταχθεῖ στις τάξεις τοῦ Ἱεροῦ κλήρου, ἀνέφερε χαρακτηριστικά: «παιδιόθεν φλέγομαι ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ ζήλου νὰ καταταγῶ εἰς τὸν ἁγαμον κλῆρον καὶ νὰ προσφέρω τὰς ταπεινάς μου ὑπηρεσίας εἰς τὴν Μητέραν Ἐκκλησίαν».

Ὡς βοηθὸς Ἱεροκέρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἐδέσσης καὶ Πέλλης ὑπηρέτησε

από την 16η Ιουνίου 1950 έως και την 9η Ιανουαρίου 1951, όποτε και διορίστηκε τακτικός Ιεροκήρυκας της ίδιας Μητροπόλεως. Ακολουθώντας, την 15η Ιουνίου του 1951, χειροτονήθηκε πρεσβύτερος λαβών και τό όφίκκιον του Αρχιμανδρίτου στον Πάνσεπτο Ιερό Ναό του Αγίου Παύλου Ψαρών από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Εύρίπου κ. Άλέξιο (τόν μετέπειτα Μητροπολίτη Ζακύνθου) τη σεπτή έντολῃ του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Σπυρίδωνος. Έν συνεχεία όμως, όταν ο Μητροπολίτης Παντελεήμων Α΄ (Παπαγεωργίου) μετατέθη στην Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, τον ήκολούθησε ως τακτικός Ιεροκήρυξ της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

Παράλληλα μέ τό έργο του ιεροκήρυκος, κατόπιν προτάσεως της Γενικής Διευθύνσεως Θρησκευμάτων, δίδαξε στό Κατώτερο και Άνώτερο Έκκλησιαστικό Φροντιστήριο Θεσσαλονίκης.

Τή σχέση του Νικολάου Χρυσοφάκη μέ τον Μακαριστό Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Παντελεήμονα Α΄ (Παπαγεωργίου) χαρακτηρίζει πατρική αγάπη, στοργή και άνείπωτο ένδιαφέρον. Στήν μεταξύ τους άλληλογραφία συνήθιζαν νά όμιλούν για πράγματα καθημερινά, αλλά και για τούς βαθύτερους θρησκευτικούς και προσωπικούς τους προβληματισμούς. Η χειρόγραφος άλληλογραφία τους άποτελεί τον άδιάψευστο μάρτυρα της άγλαοκάρπου συνεργασίας τους και της έκ

βάθους καρδίας ειλικρινοῦς ἐκτιμήσεως τοῦ Σεβαστοῦ Γέροντος πρὸς τὸν νεαρό τότε Νικόλαο. Σε κάποια ἀπὸ τὶς ἐπιστολές αὐτές διαφαίνεται ἡ ἔντονος ἐπιθυμία τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Παντελεήμονος Α΄ (Παπαγεωργίου) νὰ χειροτονήσῃ τὸν Νικόλαο Χρυσοφάκη ὡς ἀκολουθῶς: «Ἡ ὠραία εἰκὼν πού μοῦ ἔστειλες μέ ἤρρε πάσχοντα εἰς τό κρεβάτι καί πολύ μέ ἀνεκούφισε. Δέν εἶχον βέβαια ἀνησυχίαν περί τῆς ἀσθενείας μου, ἐπειδὴ τό κρυολόγημα τό ἐπῆρα ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων μου καί αὐτή ἡ θυσία μοῦ ἐγαλήνευε τήν ψυχήν. Εἶχον ὅμως ἕναν φόβον: μήπως φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν χωρὶς νὰ σέ χειροτονήσω καί τούτου ἕνεκα σέ εἶχον πάντοτε εἰς τὸν νοῦν».

Κατόπιν προτάσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί μέ ἔγκριση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπέτυχε διετῇ ὑποτροφία ἀπὸ τὴν Γαλλικὴ Κυβέρνηση γιὰ τό ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1953-1954, μέ σκοπὸ εὐρύτερες θεολογικὲς σπουδές. Στὴ Γαλλία φοίτησε στό Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόννης καί ἐν συνεχείᾳ στό Καθολικὸ Ἰνστιτοῦτο. Ταυτοχρόνως ὑπηρέτησε εὐδοκίμως καί ἀφιλοκερδῶς ὡς ἐφημέριος καί ἱερατικὸς Προϊστάμενος στὸν Ἱερό Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου στό Παρίσι. Στὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν του παρακολουθοῦσε τὶς παραδόσεις τῶν μαθημάτων του ἀνελλιπῶς. Ὁ ἴδιος, σοβαρὸς, κόσμιος, πιστὸς τηρητὴς τῶν παραδόσεων τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Κλήρου, πλήρης ἐνθέου ζήλου καί εὐσεβείας, κατέστη ἀντικείμενο ἀγάπης, σεβασμοῦ, ἐκτιμήσεως καί θαυμασμοῦ.

Μέ τό πέρασ τῶν μεταπτυχιακῶν του σπουδῶν, ἐπανῆλθε στὴν Ἑλλάδα τό ἔτος 1955. Στόν ναὸ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου-Καπνικαρέας ἱδρυσε τὴν πανεπιστημιακὴν λέσχην, μέ τὴν ἔγκριση βεβαίως τῆς πρυτανείας, καὶ τό γραφεῖο θρησκευτικῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν φοιτητῶν καί τῶν φοιτητριῶν, μέ σκοπὸ κυρίως τὴν ἠθικὴ καί ὑλικὴ ἐνίσχυση αὐτῶν.

Μέ ἔγκριση τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καί προτάση τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Θεοκλήτου, ἀπό τήν 1η Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1957 ἕως καί τήν 30ή Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1960 διωρίσθη ὑποδιευθυντής καί πνευματικός τοῦ Θεολογικοῦ καί φοιτητικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἐν συνεχείᾳ, κατόπιν τῆς ὑποδείξεως τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, διωρίσθη ἀπό τή Γενική Διεύθυνση Θρησκευμάτων καθηγητής Πνευματικῆς Οἰκονομίας τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, στήν ὁποία γιά πέντε συναπτά ἔτη δίδαξε τά μαθήματα τῆς Τελετουργικῆς καί Ἑξομολογητικῆς. Ἀπό τῆς ιδρύσεώς του ἕως καί τό 1965 δίδαξε ὡς καθηγητής στό Πνευματικό Φροντιστήριο τῶν Θεολόγων, τό ὁποῖο στεγαζόταν στήν Ἱερά Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης τά μαθήματα τῆς Ρητορικῆς, Λειτουργικῆς, Τελετουργικῆς, Ἑρμηνείας, Περί Ἱερῶν Κανόνων καί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων.

Τήν 18η Νοεμβρίου 1965 ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκλέγει τόν Παντελεήμονα Χρησοφάκη Μητροπολίτη Σάμου καί Ἰκαρίας καί ἀκολουθῶς τήν 20ή Νοεμβρίου 1965 πραγματοποιήθηκε ἡ χειροτονία του στόν Ἱερό ναό Ἀγίου Βασιλείου ἐπί τῆς ὁδοῦ Μετσόβου. Ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἐνθρονίσεώς του, ὁ τύπος τῆς ἐποχῆς τόνιζε κατ' ἐπανάληψη ὅτι ἡ Σάμος ἀπέκτησε ἱεράρχη ἄξιο τῆς ἱστορίας της, τοῦ πολιτισμοῦ της, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καί μοναστηριακοῦ της μεγαλείου, ἄξιο ἀπό πλευρᾶς μορφώσεως, ποιμαντορικῆς ἱκανότητος, ρητορικῆς δεινότητος καί ἀψόγου ἱεροπρέπειας. Οἱ Σάμιοι εὐχαριστοῦσαν ἀπό καρδίας ὅλους τούς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχες, οἱ ὁποῖοι ἐξέλεξαν μέ τήν ψῆφο τους τόν νέο Μητροπολίτη, καθώς πίστευαν ὅτι εἶχε τή διάθεση νά ἐργασθεῖ στά ἔργα τῆς ἀγάπης καί νά καταστεῖ στοργικός πατέρας ὅλων.

Ἐπί τῆς ἀρχιερατείας του οἱ Ἱερές Μονές Τίμιος Σταυρός, Μεγάλη Παναγία, Ζωοδόχος Πηγή, Βροντιανή Βουρλιωτῶν, Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί Ἀγίας Ζώνης ἀνεκαινίσθησαν ἐκ βάθρων καί ἐξωραίσθησαν. Ἐπιπλέον ἀνεκαινίσθησαν ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίου Ἐλευθερίου (1965), ὁ Ἱερός Ναός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς (1966), ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίου Γεωργίου (1966), ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίου Δημητρίου (1966) καί τό ἐξωκκλήσι τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Μύλων (1970). Ἐπίσης, ἀνήγειρε καί ἐτέλεσε τά ἐγκαίνια μέ ἀσυνήθη μεγαλοπρέπεια καί ἐπιβλητικότητα γιά τά δεδομένα τῆς περιοχῆς τοῦ Ναϊδρίου τοῦ Προφήτου Ἡλία τό ἔτος 1969. Ταυτοχρόνως τό 1967 καθιέρωσε τόν πρῶτο ἑορτασμό τῆς μνήμης τοῦ Ἀγίου Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἐφέσου τήν Κυριακή τοῦ Παραλύτου (Δ' Κυριακή ἀπό τοῦ Πάσχα) καί στίς 17 Μαΐου 1970 ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος γιά τήν ἀνέγερση τοῦ ὁμωνύμου Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου στή Χώρα τῆς Σάμου.

Στή Σάμο ἵδρυσε Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς, Βυζαντινό Μουσεῖο, Γηροκομεῖο στό Καρλόβασι, ἀνήγειρε Πνευματικό Κέντρο, διατηροῦσε πτωχοκομεῖο στον Ἱερό Ναό

Ἁγίου Χαραλάμπους καί οἰκοτροφεῖα ἄρρένων καί θηλέων. Ἐπιπλέον, τό ἔτος 1968 συνέβαλε στήν επέκταση καί διαπλάτυνση τοῦ διαδρόμου προσγειώσεως καί ἀπογειώσεως τοῦ Πυθαγορείου ἀεροδρομίου.

Στή διάρκεια τῆς ἀρχιερατείας του χαρακτηρίζεται ἐπανειλημμένως ὡς ὁ ἀνύστακτος ποιμένας πού ἐπισκέπτεται πόλεις καί χωριά, ὁ λειτουργῶν, ὁ ἐκφωνῶν λόγους, ὁ νουθετῶν καί εὐλογῶν ὅλους, ὁ περιτρέχων τήν ὑπαιθρον ἰδίαις αὐτοῦ δαπάναις, ὁ λειτουργῶν καί κηρύττων τόν λόγον τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς αἰσθήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, ὁ ἐφαρμόζων πιστῶς τά βήματα τοῦ Θεανθρώπου, ὁ χρυσοποίκιλτος καί φωτισμένος, πού ἐδέσποζε στό μέσον τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκκλησίας τῆς Μητροπόλεως. Τό ἔτος 1973 ἡ σεπτή Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τόν διόρισε πρόεδρο ἐπὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τό πολυσχιδές ἔργο του περιῆλθε στήν γνώση τῶν Πατριαρχῶν, οἱ ὁποῖοι τίμησαν τόν Μητροπολίτη Σάμου. Συγκεκριμένα, παράσημα τοῦ ἀπένειμαν:

- Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων τό ἔτος 1972.

- Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας τοῦ ἀπένειμε τόν Σταυρό τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων ἐπὶ τῇ ἐκατονταετηρίδι Αὐτῆς τό ἔτος 1972.
- Ὁ Μακαριώτατος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς Νικόλαος τοῦ ἀπένειμε τό ἀνώτερο παράσημο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας τό ἔτος 1973.
- Ἐπίσης ἐτιμήθη μέ τόν Χρυσό Σταυρό τοῦ Γεωργίου Α΄, μέ τόν Χρυσό Σταυρό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καί τό Μετάλλιο τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Τήν 13η Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1974 ὁ ἀπό Σάμου καί Ἰκαρίας Παντελεήμων ἐκλέγεται μέ τήν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης. Ὅπως χαρακτηριστικά ἀνέφερε ὁ Μακαριστός Μητροπολίτης Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως Διονύσιος, ἐπιλέχτηκε ὄχι μόνο «ψήφοις κανονικαῖς ἀλλά διά βοῆς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων».

Δείγματα τῆς διακονίας τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμονος ποικιλόμορφα καί λαμπρά ἐμφανίζονται ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ἐν Θεσσαλονίκη ἀρχιερατείας του. Καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ποιμαντορίας του ἰδιαίτερα βαρύτητα ἔδωσε στήν καλλιέργεια τῆς σχέσεως τοῦ ποιμνίου μετά τῶν ποιμένων καί τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό ἐπετεύχθη ἐν πρώτοις μέ τήν ἐπακριβῆ τήρηση τοῦ λατρευτικοῦ τυπικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, μέ τήν ἀναβίωση τῶν ἀκολουθιῶν, οἱ ὁποῖες βρίσκονταν στήν λήθη, καί τέλος μέ τήν εἰλικρινῆ ἀγάπη καί ἀφοσίωση στούς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας.

Τό μεγάλο Ἐκκλησιαστικό του ἔργο περιλαμβάνει τήν ἐπαναφορά ἱερῶν λειψάνων, τήν ἵδρυση ναῶν, τίς ἀγιοκατατάξεις, τήν μεταφορά ἱερῶν κειμηλίων, τίς χειροτονίες καί πλεῖστα ἄλλα.

Συγκεκριμένα, ἐτέλεσε τά θυρανοίξια τοῦ δοκιμασθέντος ἀπό τοὺς σεισμούς Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ παρουσίᾳ πλήθους λαοῦ τήν 13η Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1980. Τό μήνα Μάρτιο τοῦ 1979, ἀνεκαλύφθη ἡ Κρύπτη τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος σέ βάθος 3,5 περίπου μέτρων κάτω ἀπό τήν ὀροφή τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Ἀκολούθως ἡ τελετή τῶν θυρανοξίων τῆς Κρύπτης ἐτελέσθη τήν 29η Μαΐου τοῦ ἔτους 1982. Τήν προηγουμένη μέ ἰδιαίτερες τιμές πραγματοποιήθηκε ἡ μετακομιδή τῶν λειψάνων τῶν Μακεδονομάχων Ἀρχιερέων ἀπό τόν Ἱ. Ναό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου στόν Μητροπολιτικό Ναό Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Τό ἔτος 1978 ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων Β΄ κατορθώνει, 1675 ἔτη μετά τό μαρτύριο τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, τήν ἐπαναφορά στόν χῶρο τοῦ μαρτυρίου του τῆς τιμίας καί χαριτοβρύτου κάρας του, τήν ὁποία θά μπορούσαν στό ἐξῆς νά προσκυνοῦν οἱ πιστοί τῆς Θεσσαλονίκης. Δύο ἔτη ἀργότερα, τήν 12ην Ἀπριλίου τοῦ 1980, ἐπέτυχε μετά ἀπό κοπιώδεις προσπάθειες τήν μετακομιδή τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Πολιούχου ἀπό τήν πόλη τοῦ San Lorenzo in Campo τῆς Ἰταλίας, γεγονός πού ὀφείλεται κυρίως στήν μελέτη τῆς

ἀρχαιολόγου-βυζαντινολόγου Μαρία Θεοχάρη, ἡ ὁποία καί ἐτιμήθη ἀπό τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Ἐν ἔτει 1979, χάρι στήν ἀγάπη καί τίς ἐπίμονες προσπάθειες τοῦ Παναγιωτάτου, ἀναβιώνει μετά ἀπό χιλιάδες χρόνια ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου στή γενέτειρά του Θεσσαλονίκη, κατά τή διάρκεια τῆς ὁποίας ὁμιλοῦν γιά τόν Ἅγιο διαπρεπεῖς μοναχοί καί θεολόγοι. Ἐπίσης, καθιερώνει τόν συνεορτασμό τῆς Θεομήτορος μετά τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ ὁποῖος συντελεῖ στήν κατ' ἔτος μεταφορά θαυματουργῶν εἰκόνων τῆς Θεομήτορος σέ προσκύνηση καί ἁγιασμό ὅχι μόνο τῶν Θεσσαλονικέων ἀλλά σύμπαντος τοῦ λαοῦ τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

Προνοία τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου θεμελιώνεται ἢ ἐγκαινιάζεται πλῆθος νεόδητων ναῶν, μερικοί ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι οἱ ἀκόλουθοι: τῆς Παναγίας Δεξιᾶς, ὅπου ἀνήγειρε καί ξενώνα φιλοξενίας παιδιῶν πού πάσχουν ἀπό λευχαιμία καί τῶν συνοδῶν αὐτῶν καί σήμερα λειτουργεῖ παράλληλα καί ὡς θεολογικό-φοιτητικό οἰκοτροφεῖο, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς Χαριλάου, τῆς Παναγίας Ἐλευθερώτριας, τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης, τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου, τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, τοῦ Μ. Βασιλείου, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Χαριλάου, τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Παύλου, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σαράντα Ἐκκλησιῶν, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πανοράματος, τῆς Ἁγίας Μαρίνης, τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἁγίου Φωτίου, τῆς Μεταμορφώσεως-Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς Ὁσίας Ξένης, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Πανοράματος καί τῶν Ἁγίων Πάντων τῶν Θεσσαλονικέων. Ἐπίσης, πλεῖστοι ἄλλοι ἐπεκτάθηκαν, ἐξωραίσθησαν καί ἁγιογραφήθηκαν πρός κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ ὀλοένα αὐξανομένου χριστιανικοῦ πλήθους. Ταυτοχρόνως, ὅσον ἀναφορᾷ το ζήτημα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου-Ροτόντα, ὁ Ποιμενάρχης, διακηρύττει τήν ἀμετάκλητον ἀπόφασή του πρός ἀπόδοση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ σέ λατρεία, τό ὁποῖο καί ἐπέτυχε.

Παραλλήλως, θεωρώντας πανεθνική ὑπόθεση τήν ἀνέγερση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ πρός τιμή τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, πέτυχε μετά ἀπό πολλές προσπάθειες καί κοπιῶδεις ἀγῶνες τήν περάτωσή του. Οἱ Σλαβικοί λαοί, οἱ εὐεργετηθέντες ἀπό τούς δύο ἀδελφούς, ἀνοικοδόμησαν πολλούς Ἱ. Ναούς πρός τιμήν τους. Στήν Ἑλλάδα ὅμως ἡ ἀπόπειρα ἀνεγέρσεως Ἱ. Ναοῦ ἔγινε μόνο μία φορά καί ἔμεινε στά σχέδια. Ὡς ἐκ τούτου τήν Κυριακή 12 Μαΐου 1985 ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμων ὁ Β΄ ἐγκαινίασε τόν νεόδητο καί περικαλλῆ Ἱερό Ναό τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καί Μεθοδίου, ἀποδίδοντας τήν ὀφειλόμενη ἐκκλησιαστική τιμή καί ἐκπληρώνοντας τό θρησκευτικό, ἐκκλησιαστικό, ἱστορικό

καί ἔθνικό χρέος τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ μοναδικοῦ στήν Ἑλλάδα Ἱεροῦ Ναοῦ πρὸς τιμὴ τῶν Ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Μέσα σέ τρία χρόνια ὁ Ναός οἰκοδομήθη, ἐγκαινιάσθη καὶ παρεδόθη στοὺς εὐσεβεῖς Θεσσαλονικεῖς.

Ἐπιπλέον, μέ ἐνέργειές του αφενὸς κατατάχθηκαν στό Ἀγιολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ Ἅγιοι Συμεών καὶ Εὐστάθιος, Ἀρχιεπίσκοποι Θεσσαλονίκης, ὁ Νικόλαος Καβάσιλας καὶ ὁ Γρηγόριος Καλλίδης Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, ἀποδίδοντάς τους τὴν ὀφειλομένη τιμὴ καὶ τὸν δίκαιο ἔπαινο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀφετέρου μετεκομίσθησαν, ἀνευρέθησαν καὶ ἐναπετέθησαν λείψανα Ἀγίων, ὅπως τὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, τῶν Ἀγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης στὸν φερώνυμο Ναό, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Νεομάρτυρος τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις, τῆς Ἁγίας Ἀνυσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκη, τοῦ Ἁγίου Νέστορος, τοῦ Ὁσίου Δαυίδ τοῦ Ἀμυγδαλίτου, τοῦ Ὁσίου Εὐθυμίου τοῦ Νέου, τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, τοῦ Ἁγίου Εὐσταθίου τοῦ Μεγαλομάρτυρος, τῆς Ἁγίας Μακρίνης, τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Νεομάρτυρος, στὸν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Πολιούχου, καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, στὸν Ἱερό ναό Τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας, τὰ ὁποῖα παρέχουν στοὺς πιστοὺς τὴν χάρη καὶ εὐλογία τους.

Παραλλήλως, υπό την επίβλεψή του οργανώθηκαν 23 θεολογικά συνέδρια στην πόλη τῆς Θεσσαλονίκης ὡς ἀκολουθῶς:

1. γιά τόν Ἅγιο Δημήτριο καί τό μοναχικό ἰδεῶδες στίς 11-13 Μαΐου 1980, 2. γιά τόν Ἅγιο Συμεών, Ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης τόν Μυσταγωγόν, στίς 15 Σεπτεμβρίου 1981, 3. γιά τόν Ἅγιο Νικόλαο Καβάσιλα τόν Χαμαετόν στίς 17-20 Ἰουνίου 1982, 4. γιά τόν Ἅγιο Φιλόθεο Κόκκινο, Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως τόν Θεσσαλονικέα, στίς 14-16 Νοεμβρίου 1983, 5. γιά τόν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ, Ἀρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης, στίς 12-14 Νοεμβρίου 1984, 6. γιά τούς Ἁγίους Κύριλλον καί Μεθόδιον τούς Θεσσαλονικεῖς Ἑλληνας, φωτιστάς τῶν Σλάβων καί ἀπάσης τῆς Εὐρώπης, στίς 10-15 Μαΐου 1985, 7. πρὸς τιμὴν τῶν Νεομαρτύρων στίς 17-19 Νοεμβρίου 1986, 8. πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

στis 22-24 Νοεμβρίου 1987, 9. για τον Άγιον Ευστάθιον, Αρχιεπίσκοπο Θεσσαλονίκης, στis 7-9 Νοεμβρίου 1988, 10. προς τιμήν της Υπεραγίας Ενδόξου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου καί Αειπαρθένου Μαρίας στis 15-17 Νοεμβρίου 1989, 11. προς τιμήν του Παμβασιλέως Χριστού στis 14-17 Νοεμβρίου 1990, 12. προς τιμήν του Αγίου Πνεύματος στis 11-14 Νοεμβρίου 1991, 13. προς τιμήν του Ήπουρανίου Πατρός στis 10-13 Νοεμβρίου 1992, 14. προς τιμήν της Μητρός ημών Όρθοδόξου Έκκλησίας στis 10-13 Νοεμβρίου 1993, 15. προς τιμήν του Μεγάλου Φωτίου στis 14-17 Νοεμβρίου 1994, 16. προς τιμήν του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου στis 14-17 Νοεμβρίου 1995, 17. προς τιμήν του Μεγάλου Αθανασίου Αλεξανδρείας στis 11-14 Νοεμβρίου 1996, 18. προς τιμήν του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης στis 11-14 Νοεμβρίου 1997, 19. προς τιμήν του Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας στis 11-14 Νοεμβρίου 1998, 20. προς τιμήν του Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού στis 11-14 Νοεμβρίου 1999 21. προς τιμήν του Αγίου Μαξίμου του Όμολογητού στis 9-10 Νοεμβρίου 2000, 22. προς τιμήν του Αγίου Νεκταρίου Θαυματουργού Πενταπόλεως στis 15-16 Νοεμβρίου 2001, 23. προς τιμήν του Προφητάνακτος Δαβίδ στis 11-14 Νοεμβρίου 2002.

Άξιζει νά αναφερθεῖ ότι επί Αρχιερατείας του Παναγιωτάτου Μητροπολίτου έβραβεύθη τό εκκλησιαστικό περιοδικό της Ήερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ό Παλαμᾶς από την Ακαδημία Αθηνών, τό έτος 1981.

Έκ παραλλήλου, όταν ή κατάρρευση των ύλιστικῶν καθεστώτων αποκαλύπτει τίς πραγματικές διαστάσεις των έπιμέρους σοβαρῶν προβλημάτων, οί Έκκλησίες των χωρῶν της Βαλκανικής γνωρίζουν την φιλόανθρωπο πρόνοια καί μέριμνα του Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Μέ πρωτοβουλία του οργανώνονται έρανοι, συγκεντρώνονται τρόφιμα, φάρμακα, καί είδη πρώτης ανάγκης για τίς Έκκλησίες της Σερβίας, της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας καί της Ρωσίας.

Λόγω της άμοιβαίας εκτιμήσεως καί αγάπης μεταξύ των έπιφανῶν έπισκεπτῶν της Έκκλησίας της Θεσσαλονίκης καί του Παναγιωτάτου Ποιμενάρχου αὐτῆς, την πόλη της Θεσσαλονίκης έπεσκέφθησαν ή Α.Θ.Π. ό Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως κ.κ. Βαρθολομαῖος, τά έτη 1997, 1999, 2000 καί 2003, οί Πατριάρχες Βουλγαρίας κ.κ. Μάξιμος τό έτος 1975, Αντιοχείας κ.κ. Ήλίας τό έτος 1976, Σερβίας κ.κ. Γερμανός τό έτος 1978, Αλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιος έν έτει 1991, ό Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος έν έτει 1980, ό Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ.κ. Ιάκωβος, ό Αρχιεπίσκοπος Τσεχοσλοβακίας κ.κ. Δωρόθεος, καθώς καί άλλοι προκαθήμενοι των Όρθοδόξων Έκκλησιῶν.

Καί οί Άγιορεῖτες Πατέρες έζησαν την Μητρόπολη της Θεσσαλονίκης κατά την μακρά Ποιμαντορία του ως χῶρο στοργῆς, έναν χῶρο πού πάντα εύρισκαν κατανόηση, προστασία καί βοήθεια. Ός εκ τούτου πολύτιμα Θησαυρίσματα της

Όρθοδοξίας, τά ὅποια ἐπεσκέφθησαν τήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης, εἶναι ἡ Εἰκὼν καί ἡ Τιμία Ζώνη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί ἡ Παναγία Τριχεροῦσα ἀπό τήν Ἱερά Μονή Χιλανδαρίου τό 1993. Ἐπίσης, ἐξ Ἁγίου Ὁρους ἦλθαν στήν Θεσσαλονίκη τό ἔτος 1990 ἡ Ἱερά Κάρα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀπό τήν Ἱερά Μονή Βατοπεδίου καί τά Τίμια Δῶρα τῶν τριῶν Μάγων εἰς τόν γεννηθέντα Χριστόν ἀπό τήν Ἱερά Μονή Ἀγ. Παύλου. Ὅλοι αὐτοί οἱ θησαυροί τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπεσκέφθησαν κατά καιρούς τήν Θεσσαλονίκη, γιά νά προσφέρουν ἀφενός τήν εὐλογία καί χάρη τους στόν λαό τῆς πόλης καί ἀφετέρου γιά νά ἀποτελέσουν ἀδιάψευστους μάρτυρες τῆς σχέσεως βαθειᾶς ἀγάπης καί ἐκτιμήσεως τοῦ σεβαστοῦ της Ποιμενάρχου μέ τήν κοινότητα τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους.

Ἐκ παραλλήλου πρός τήν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν πολλαπλὴν προσφοράν, ἵδρυσε τό Ἐκπαιδευτικό καί Πολιτιστικό Ἰδρυμα τῆς Ι.Μ.Θ. «Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς», τό Ἀγιολογικό Κέντρο, τήν Σχολή Μετεκπαιδεύσεως Κληρικῶν καί ἐπέτυχε τήν ἐπαναλειτουργία καί ἀνασύσταση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας ὡς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἀλλά καί τήν Κρατική ἀναγνώριση τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Γενικότερα, ὁ Παναγιώτατος περιέρχεται τήν Μητρόπολη καί τήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης ἱεουργώντας καί κηρύττοντας σέ κάθε ναό, ἐπισκεπτόμενος

καί δεχόμενος άπλούς πολίτες ή έκπροσώπους τών φορέων καί τών κοινωνικών ομάδων, καταγράφοντας τίς άγωνίες καί τούς προβληματισμούς τους. Άξίζει νά έπισημανθει ότι στην διάρκεια τής άρχιερατείας του στην Θεσσαλονίκη, αύξάνεται σημαντικά καί οί χειροτονίες διαδέχονται ή μία τήν άλλη. Έπιβάλλεται άφενός μέ τήν ήγετική καί άκτινοβολούσα προσωπικότητά του καί άφετέρου διά τής άπλής καί ταπεινόφρονος καρδιάς του. Τό κοινωνικό του έργο θά μπορούσε νά συνοψιστεί έν τάχει στά ακόλουθα:

- Προέδρευε σέ Κοινωφελή ιδρύματα, όπως στό Θεαγένειο Αντικαρκινικό Νοσοκομείο, στό Χαρίσειο γηροκομείο, στό Παπάφειο όρφανοτροφείο, στή Σχολή Τυφλών, στή Σχολή κωφαλάλων, στό ΚΕΠΕΠ «Ο Άγιος Δημήτριος», σέ συμβούλια για τήν μάστιγα τών ναρκωτικών καί για τά ζητήματα τών παλλινოსτούντων και πλεϊστα άλλα.
- Προσέφερε άρωγή κατά τούς σεισμούς του 1978, στη διάρκεια του όποιου μερίμνησε για τόν λαό, τά ιδρύματα, τά νοσοκομεία, τούς ναούς, τά μνημεία καθώς τό φιλόπτωχο ταμείο, οί ξενώνες καί τά συσσίτια γίνονται καταφύγια παρηγορίας.
- Οργάνωσε τό κεντρικό Φιλόπτωχο ταμείο τής Μητροπόλεως αλλά καί τά κατά τόπους ένοριακά ταμεία, μέ σκοπό νά συμβάλει στην πνευματική καί υλική ανακούφιση τών Θεσσαλονικέων καί όχι μόνο. Από τό φιλανθρωπικό ταμείο ένισχύονται οικονομικά οικογένειες κατά τίς έορτές, αλλά καί κάθε μήνα ή ήμέρα πρός κάλυψη τών βασικών βιοτικών τους άναγκών.
- Διένειμε δωρεάν καινούρια είδη ένδυσης, ύπόδησης καί ίματισμού.
- Παρείχε καί οργάνωσε δωρεάν γεύματα-συσσίτια.
- Δημιούργησε καί οργάνωσε ξενώνες άπόρων καί άστέγων.
- Παρείχε δωρεάν κατασκηνώσεις για παιδιά καί έφήβους.
- Δημιούργησε φοιτητικές έστίες καί παρείχε οικονομικά βοηθήματα σέ φοιτητές – σπουδαστές.
- Συντηρούσε Ίδρύματα για φιλανθρωπικούς καί κοινωνικούς σκοπούς, όπως Χαρίσειο Γηροκομείο, Παπάφειο κ.ά.
- Παρείχε ύποτροφίες σέ Έλληνες Φοιτητές πού σπουδάζουν στό Έξωτερικό καί Άλλοδαπούς Φοιτητές πού σπουδάζουν στα Έλληνικά Πανεπιστημιακά Ίδρύματα, καλύπτοντας παράλληλα τήν ίατροφαρμακευτική τους περίθαλψη σέ όλες τις περιπτώσεις.
- Δημιούργησε καί οργάνωσε Οικοτροφεία.
- Οργάνωσε έθελοντικές αίμοδοσίες.
- Διέθετε τράπεζα αίματος.
- Δημιούργησε τό Κοινωνικό Ίατρείο μέ τή συμβολή έπιφανών ίατρών τής Θεσσαλονίκης.
- Παρείχε δωρεάν ίατρική βοήθεια για όλη τήν οικογένεια.

- Διοργάνωνε αντικαρκινικούς έράνους.
- Δημιούργησε τήν στέγη αγάπης, κοινωνικής και ανθρωπιστικής παρέμβασης για τά παιδιά πού πάσχουν. Ώς έκ τούτου, ένεκαινιάσθη τήν 7η Ίανουαρίου 2004 υπό τοϋ Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου • Θεολογικός-Φοιτητικός Ξενών-Οίκοτροφεΐον, τό όποΐο υπήρξε και Φιλοξενείον παιδιών πού πάσχουν από λευχαιμία μέ τούς γονείς τους.
- Μέ τακτικές έπισκέψεις στά νοσοκομεία, τά όρφανοτροφεία, τά κατά τόπους γηροκομεία, αλλά και κάθε είδους ίδρυμα τής Μητροπόλεως άφενός ενημερωνόταν καθημερινώς για τά τρέχοντα ζητήματα, προσέφερε τή βοήθειά του και έδινε λύσεις, και άφετέρου τόνωνε και έμψύχωνε ήθικά και πνευματικά τους δοκιμαζόμενους συνανθρώπους μας.
- Σέ διάφορες ένορίες κατόπιν έντολής του άνασυγκροτοϋνται ή διοργανώνονται τά πνευματικά κέντρα, τά όποΐα παρέχουν δωρεάν φροντιστηριακά μαθήματα για όλες τίς τάξεις τοϋ γυμνασίου και λυκείου, μαθήματα ξένων γλωσσών, βυζαντινής μουσικής και δωρεάν συμμετοχή σε ομάδες ποικίλου ένδιαφέροντος.
- Συμπαρίσταται υλικά και πνευματικά στίς πολύτεκνες οίκογένειες, τίς όποΐες άνταμείβει μέ κάθε άφορμή και σέ κάθε εύκαιρία.
- Διοργάνωνε κάθε χρόνο μία ή δύο έβδομάδες πριν τή γιορτή τών Χριστουγέννων έράνους αγάπης, τά έσοδα τών όποίων ούσιαστικά ένισχύουν τά φιλόπτωχα ταμεία.

Τέλος, άξίζει νά άναφερθεΐ ή καίρια συμβολή του στά ζητήματα τής Μακεδονίας. Ό ιδεολόγος τοϋ πατριωτισμοϋ και τοϋ καθήκοντος, τοϋ χρέους και τής άρετής έξεπλήρωνε τό καθήκον έκ συναισθήσεως και αγάπης βαθυτέρας προς ό,τι διαιωνίζει ή σύζευξη πνεύματος και άγιότητας, πολιτισμοϋ και άνακαινίσεως πνευματικής. Ώς έκ τούτου καθιέρωσε ιερές συνάξεις άποκλειστικά υπό τήν αιγίδα του στίς 15 Φεβρουαρίου 1994 στον Ίερό Ναό Τής Τοϋ Θεοϋ Σοφίας, στίς 15 Φεβρουαρίου 1995 και στίς 11 Όκτωβρίου 1995 στον Ίερό Ναό τοϋ Πολιούχου Άγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης μέ χιλιάδες συγκεντρωμένων κυρίως από όλη τή Βόρεια Έλλάδα, αλλά και σέ συνεργασία μέ τόν δήμο Θεσσαλονίκης στίς 14 Φεβρουαρίου 1992 και στίς 31 Μαρτίου 1994. Μέ τό όνομα Δημοκρατία τής Μακεδονίας, μέ σύμβολο τό άστέρι τής Βεργίνας και μέ άλυτρωτικές «κορῶνες» ή Σοσιαλιστική Δημοκρατία τής Μακεδονίας άναζήτησε τή δική της ταυτότητα και μία θέση στή διεθνή κοινότητα ως άνεξάρτητο κράτος.

Ώστόσο, ό Παναγιώτατος μέ τήν άποφασιστική του στάση υποστηρίζει ότι ή όνομασία Μακεδονία είναι άναμφίβολα ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, ή ιστορία τής Μακεδονίας και ή συγκεκριμένη όνομασία δέν είναι διαπραγματεύσιμη και ως πατρική ταυτότητα και κληρονομιά δέν δύναται να παραχωρηθεΐ σέ

τρίτους. Τά συλλαλητήρια αυτά πέρασαν κυριολεκτικά στην Ιστορία, ως οι πιό σύγχρονες μαζικές καί δυναμικές παρεμβάσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ στή διεθνή πολιτική σκηνή! Ἡ μαζική συμμετοχή τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ὀφείλεται κυρίως στόν Παναγιώτατο Ποιμενάρχη της, ὁ ὁποῖος εἶχε τήν ἱκανότητα νά ἐμπνέει τά πλήθη μέ τήν ὁσιότητα τῆς πνευματικῆς καί γεροντικῆς του μορφῆς, τήν ὁποία ὅμως χαρακτήριζε μία ἀδιάλλακτη ἀγωνιστικότητα μπροστά στό δίκαιο, πού ἐν προκειμένῳ τό δίκαιο αὐτό ἀφοροῦσε στά δίκαια καί δικαιώματα τῆς Μακεδονίας.

Τόλμησε, σήκωσε καί ἔκρουσε μέ τήν ποιμαντορική του ράβδο τήν ἐξώθυρα τοῦ Ἀμερικανικοῦ Προξενείου, γιά νά παραδώσει ὁ ἴδιος μέ σεντόρεια τῇ φωνῇ τά σχετικά ψηφίσματα. Σεντορεῖα λοιπόν τῇ φωνῇ μετά ἀπό κάθε συλλαλητήριο, ὁ φλογερός Ἱεράρχης τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας τῶν Θεσσαλονικέων ἔψαλλε τόν Ἑθνικό Ὑμνο καί ἐνέπνεε τό ἀγωνιστικό φρόνημα ὅλων. Δέν θά ἦτο ὑπερβολή νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἡ φωνή του κατά τίς ἡμέρες ἐκεῖνες ὑπῆρξε σάλπισμα ἐγερτήριο ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος, γιά τήν ἐν Χριστῷ ἀναγέννηση καί τήν ἀφύπνιση τῆς συνειδήσεως μυριάδων πιστῶν. Γενικότερα, στη διακονία τοῦ λόγου του ἀποκαλύπτεται τό ἐγκρυπτόμενο ὑψηλόφρο ἐθνικό του ιδεώδες. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ πνευματοφόρος ἀνέλιξή του ὁλοκληρώνεται σέ κάθε περίσταση μέ τόν οἰονεῖ κατακλύοντα τίς δοξολογικές χοροστασίες Ἑθνικό Ὑμνο.

Ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων Β΄ ἀπῆλθε ἐκ τῶν προσκαίρων τὴν 9ῃ Ἰουλίου τοῦ ἔτους 2003, ἡμέρα Τετάρτη, σέ ἡλικία 78 ἐτῶν εὐρισκόμενος στό Ἅγιον Ὅρος. Ἀπεβίωσε συνεπεία καρδιακῆς ἀνακοπῆς στό Κάθισμα τῆς Παναγίας Πορταϊτίσσης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους. Ὡς ἀκολούθως ἐξετέθη σέ τριήμερο προσκύνημα, κατὰ τό ὁποῖο ἐτελεῖτο κάθε βράδυ ἀγρυπνία καί τό πρωί ἀρχιερατική θεία λειτουργία. Μέχρι τήν ἐξόδιο ἀκολουθία ἀνεγνώσθησαν νύχτα καί μέρα Εὐαγγελικά ἀναγνώσματα ἀπό τούς ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεως.

Ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία ἐψάλη τήν 12ῃ Ἰουλίου 2003 στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Δημητρίου, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Χριστοδούλου. Ξεκίνησε μέ τό πέρας τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας καί ὁλοκληρώθηκε σέ κλίμα βαθιᾶς συγκινήσεως. Ἡ κηδεία καί ἡ ταφή τοῦ σεπτοῦ σκηνώματος πραγματοποιήθηκαν με τιμές ἀρχηγοῦ κράτους.

Παρέστησαν ἐκπρόσωποι ἀπό ὅλα τά Πρεσβυγενῆ καί Νεώτερα Πατριαρχεῖα. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Τυρολόης καί Σερεντίου Παντελεήμων ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Βαβυλῶνος Θεοφύλακτος (Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βερροίας καί Ἀλεξανδρέττας (Χαλεπίου) Παῦλος (Πατριαρχεῖο Ἀντιοχείας), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναζαρέτ Κυριακός (Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων), ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σιναίας Ἀμβρόσιος (Πατριαρχεῖο Ρουμανίας), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νευροκοπίου Ναθαναήλ (Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας).

Κατά τήν διάρκεια τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας συγχοροστάτησαν μετά τοῦ Μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Χριστοδούλου, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Δράμας Διονύσιος, Λαγκαδᾶ Σπυρίδων, Σταγῶν καί Μετεώρων Σεραφεῖμ, Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου Προκόπιος, Ἀλεξανδρουπόλεως Ἀνθιμος, Γρεβενῶν Στέργιος, Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὁρους καί Ἀρδαμερίου Νικόδημος, Ἐλευθερουπόλεως Εὐδόκιμος, Κίτρους καί Κατερίνης Ἀγαθόνικος, Διδυμοτείχου καί Ὁρεστιάδος Νικηφόρος, Ἄρτης Ἰγνάτιος, Βερροίας, Ναούσης καί Καμπανίας Παντελεήμων, Ξάνθης καί Περιθεωρίου Παντελεήμων, Καστορίας Σεραφεῖμ, Φθιώτιδος Νικόλαος, Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος, Θεσσαλιώτιδος καί Φαναριοφερσάλων Θεόκλητος, Φλωρίνης, Πρεσπῶν καί Ἑορδαίας Θεόκλητος, Σιδηροκάστρου Μακάριος, Κερκύρας καί Παξῶν Νεκτάριος, Σταυροπηγίου Ἀλέξανδρος, Ἐδέσσης καί Πέλλης Ἰωήλ, Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου Ἱερόθεος, Σερρῶν καί Νιγρίτης Θεολόγος, Μιλήτου Ἀπόστολος (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως), Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου

Ἀνδρέας (Ἐκκλησία Κρήτης) καί οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Θεουπόλεως Παντελεήμων (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως), Ροδοστόλου Χρυσόστομος (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως), Θερμῶν Δημήτριος (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως) καί Τράλλεων Ἰσίδωρος (Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως). Παρέστη ἐπίσης ἀντιπροσωπεία ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὁρους μέ ἐπικεφαλῆς τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων Ἀρχιμ. Βασίλειο Γοντικάκη, πολλοί ἐκπρόσωποι τῶν ξένων δογμάτων, σύσσωμος ὁ κλῆρος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, πλῆθος μοναχῶν, μοναζουσῶν καί κόσμου.

Ὁ μακαριστός Γέρων ἐναπετέθη σέ τάφο πρός αἰωνίαν ἀνάπαυσιν ἐντός τοῦ περιβόλου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ ἰδίου. Κατά τήν ἐναπόθεσή του στόν τάφο, στρατιωτικό ἄγημα ἀπέδωσε διά πυροβολισμῶν τίς κεκανονισμένες τιμές. Τό πλῆθος καταφανῶς συγκινημένο, προεξαρχούσης τῆς Σεπτῆς κορυφῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔψαλε τόν Ἐθνικό Ὑμνο ἐν μέσῳ χειροκροτημάτων. Ταυτοχρόνως ἤχοῦσε ἐκ τῶν μεγαφώνων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Πολιούχου, Μυροβλύτου καί Προστάτου τῆς πόλεως, διά στόματος τοῦ Σεπτοῦ Ἱεράρχου τῆς Μακεδονίας, ὁ Ἐθνικός Ὑμνος τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ δράσις του ὑπῆρξε πολυσχιδῆς καί ὁ ἴδιος ἐνεῖχε κάτι τό μέγα, τό πολύπλευρο, τό ποικίλο. Ὑπῆρξε ὁ κληρικός ὁ μή ἀναγνωρίζων φραγμούς στήν πορεία τῆς Στρατιᾶς τοῦ Χριστοῦ, ὁ συγκεντρώνων καί ἐγκλείων τό Φῶς τῆς ἐπιστήμης στό κάτοπτρο τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἀντανεκλᾶται πολύλαμπρος ἡ θεία ἀποκάλυψη, ὁ ἀνεμίζων τήν σημαία τῆς αἰσιοδοξίας καί τῆς Πίστεως ἐπὶ τά μεγάλα πεπρωμένα τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς ἀγαθῆς προσδοκίας, πρό πάσης ἐκδηλώσεως καί δράσεώς Του. Ὑπόδειγμα ἀνθρώπου ἔργων καί ψυχῆς ἰδεατικῆς, πνεύματος ἐμποτισμένου διαρκῶς ὑπό φωτός ὑπερκοσμίων ἐνοράσεων. Θέληση πρό τῆς ὁποίας συντρίβονται τά ἐμπόδια ὡς ὕαλος ἐπὶ πέτρας. Τόλμη ἥρωος, καρδιά παιδιοῦ, ψυχὴ ἐναρέτου χριστιανοῦ τῶν πρώτων χρόνων τῆς Πίστεως καί τῶν θαυμάτων, ἄνθρωπος ταπεινός, εὐγενής, ἀριστοκράτης Κληρικός, μέγα ἔναυσμα διά τούς ἄλλους πρός μεγάλες πράξεις. Ἐργατικότης ἀπέναντι τῆς ὁποίας οἱ Φυσικοὶ Νόμοι ἠτόνισαν.

Ἡ ἀγιοτόκος Θεσσαλονίκη εἶναι εὐγνώμων γιά τήν πολύτιμον προσφορά τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου πρός τόν λαό της, τά δε ἐν Κυρίῳ πνευματικά τέκνα του μακαρίζουν τήν Ἁγία Αὐτοῦ ψυχὴ εὐχόμενα ὑπὲρ μακαρίας αὐτοῦ μνήμης καί αἰωνίου ἀναπαύσεως.